

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

28. 11. 2011

Dnro POPELY

HANKKEEN LOPPURAPORTTI 2011

Hankkeen toteuttajan nimi

Rieska Leader ry, Nouseva Rannikkoseutu ry ja Keskipiste-Leader ry

Hankkeen nimi ja hanketunnukset

Kylissä on voimaa!

Dnro 3753/3570-2009

Hankkeen numero 8222

Päätösnumero 11458

Yhteenveto hankkeesta

Toimintaryhmätyö tarjoaa ihmisille mahdollisuuden osallistua alueensa asioihin kuntauudistusten ja keskittymiskehityksen viedessä päätöksentekoa yhä kauemmaksi ihmisten arjesta. Osallisuutta ja vuorovaikutusta parantamalla tuetaan ja kehitetään sosiaalista pääomaa, mikä on aktiivisen kylätoiminnan edellytys. Aktiivinen kolmas sektori on suuri voimavara kehittämistyössä kuntien roolien heikentyessä palvelun tuottajina ja ylläpitäjinä. Yksi toimintaryhmän rooleista onkin tukea kolmatta sektoria. Toimintaryhmätyön kautta voidaan tuoda ihmiset yhteen sekä auttaa yhteisten suuntaviivojen löytämisessä, ratkaisumallien etsimisessä ja kehittämistarpeiden toteuttamisessa.

Kylissä on voimaa! -hankkeen kohderyhmänä ovat kylät, kunnat, kunnan viranhaltijat ja luottamushenkilöt. Hankkeen tavoitteena on aktivoida kyläläisiä omaehtoisuuteen ja yhteistyöhön kehittämistyössä. Tavoitteena on rohkaista asukkaita päätöksentekoon, vaikuttamiseen ja erilaisten kehittämistarpeiden esille nostamiseen. Hanke on jatkoa Nouseva Rannikko seutu ry:n ja Rieska-Leader ry:n yhteishankkeelle Kylä-kunta –yhteistyön kehittäminen –esiselvityshanke.

Raportti (yksityiskohtainen kuvaus hankkeesta)

Hankkeen tavoitteet

a. Hankkeen tavoitteet (tavoitteet, joihin juuri tämä hanke pyrkii)

Rieska-Leader ry:n alueella tavoitteena on:

- Aktivoida kyläläisiä omaehtoisuuteen, rohkaista päätöksentekoon, vaikuttamiseen ja erilaisten kehittämistarpeiden esille nostamiseen
- Tukea kylien roolia palvelujen organisoimisessa (lähipalvelut , kylien tai niissä olevien yritysten tuottamat palvelut)
- Kylien vuorovaikutuksen ja verkkoistumisen lisääminen (järjestöjen ja muiden hankkeiden yhteiset KYLÄSSÄ -tapahtumat, opintomatkat ja oppimistyöpajat)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

- Tiedottamisen lisääminen kylätoiminnan osalta (-kylä/kaupunginosa-alueiden kirjeenvaihtajien verkkolehti, vuorovaikutteinen keskustelupalsta)
- Saada vakiintumaan toimiva kylien ja kuntaorganisaation välinen yhteistyö (kyläparlamentti tai sen sovellukset)
- Kyläsuunnitelmien päivittämiseen aktivointi ja niiden kunta/aluekohtainen yhteenveto
- Järjestöyhteistyön kehittäminen lähinnä kansalaislähtöistä palvelutuotantoa tuottavien yhdistysten kesken

Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta:

- aktivoida kyläläisiä omaehtoisuuteen, rohkaista päätöksentekoon, vaikuttamiseen ja erilaisten kehittämistarpeiden esille nostamiseen
- vahvistaa kylien yhteisöllisyyttä ja syventää kylätoimijoiden osaamista
- tukea kylien välistä vuorovaikutusta, yhteistyötä ja verkostoitumista
- tiivistää kylien asukkaiden ja valtuutettujen välistä vuorovaikutusta
- saada vakiintumaan toimiva kylien ja kuntaorganisaation välinen yhteistyö
- tehostaa kyläasioista tiedottamista
- kylähankkeiden eteenpäinvieminen

Keskipiste-Leader ry:n osalta:

- Aloittaa Siikalatvan ja Pyhännän kunnissa järjestelmällinen kylien ja kuntaorganisaation välinen yhteistyö (kyläparlamentti ja sen sovellukset)
- Selvittää erityisesti Siikalatvan uudessa kunnassa entisten kirkonkylien asema ja tarve7tilanne organisoitua kyläyhdistyksen muotoon
- Selvittää kolmannen sektorin mahdollisuudet osallistua palveluntuotannon järjestämiseen (esim. yhdessä kunnan kanssa) kylillä
- Yhteistyössä ” kipinää kylille ” hankkeen kanssa:
 - o aktivoida kyläläisiä omaehtoisuuteen, rohkaista päätöksen tekoon, vaikuttamiseen ja erilaisten kehittämistarpeiden esille nostamiseen
 - o tukea kylien välistä vuorovaikutusta ja verkostoitumista
 - o tiedottamisen tehostaminen kylätoiminnan osalta

Hankkeen toteutus

b. toimenpiteet

Rieska-Leader ry:n osalta:

- Kylien ja kuntien sitouttaminen, kuntavastaavien ja kylien yhteyshenkilöiden nimeäminen
- Kyläparlamenttien organisointi ja toiminnan käynnistäminen
- Uusien kylätapahtumien tukeminen ja avustaminen tapahtumien järjestelyissä
- Kylien välisen yhteistyön vahvistaminen yhteisten tilaisuuksien kautta
- Ajankohtaisten tiedotustilaisuuksien järjestäminen
- Alueen kyliin jalkautuminen
- Osallistuminen hankkeen kannalta oleellisiin kotimaan kokouksiin, seminaareihin ja tiedotustilaisuuksiin sekä sidosryhmätyöhön.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

- Tutustuminen hyviin käytäntöihin esim. Rieska Leader ry:n ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n alueen kylissä (Kylissä on voimaa! -hankevetäjät)
- Hanketoiminnan aktivointi ja kylähankkeiden käynnistäminen

Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta:

- hanketta on toteutettu Limingan, Lumijoen, Siikajoen ja Pyhäjoen kuntien alueella
- kylien ja kunnan sitouttaminen hankkeeseen (yhteyshenkilöiden nimeäminen, yhteiset tilaisuudet)
- kyläkyselyiden toteuttaminen ja tulosten purkaminen (raportointi ja esittelyt kyläilloissa) sekä jatkotoiminnan suunnittelu kyselyn tulosten perusteella (kyselyn purkuilloissa mukana yhdistykset, valtuutettuja ja kunnan virkamiehiä)
- alueen kyliin jalkautuminen ja suunnittelu- ja kehittämistiedon kokoaminen (kyläillat, kylätapahtumat, muut tilaisuudet ja kokoukset)
- kylien yhteisten suunnitelmien ja kyläkohtaisten toimintasuunnitelmien työstäminen kyläkyselyiden tulosten ja kyläiltojen pohjalta (osin yhteistyössä Kipinää kylille –hankkeen kanssa)
- kyläyhdistysten toiminnan aktivoiminen sekä kylillä toimivien eri yhdistysten yhdistäminen tai yhteistyön syventäminen kylätoiminnan tehostamiseksi (mm. uudet kylätapahtumat ja yhteiset tapahtumat)
- neuvontaa kyläyhdistyksille (mm. yhdistystoiminta ja kotisivut)
- kylien ja kunnan välisen yhteistyön syventäminen ja uusien yhteistyömuotojen löytäminen tälle yhteistyölle, valtuutettujen aktivointi ja heille tiedottaminen kylien asioista
- hanketoiminnan aktivointi ja kylähankkeiden käynnistäminen
- kyläasioista tiedottamisen lisääminen (kylien omat kotisivut, esitteet, toimintaryhmän www-sivujen kehittäminen eli hankkeen kotisivujen sisällön monipuolistaminen kyläkehittämisen tieto- ja vinkkilähteeksi)
- eri hankkeiden ja toimintaryhmien yhteistyö
- osallistuminen erilaisiin hankkeen kannalta oleellisiin sidosryhmätapaamisiin sekä kokouksiin ja seminaareihin

Keskipiste-Leader ry:n osalta:

- Kylien ja kuntien sitouttaminen, kuntavastaavien ja kylien yhteyshenkilöiden nimeäminen
- Kyläkyselyiden toteuttaminen ja alueen kyliin jalkautuminen (palveluntarvekartoitus, kyläläisten kehittämistarpeiden kuunteleminen ja kirjaaminen, yhteiset kyläillat)
- Uusien kyläyhdistysten perustaminen ja oppimispäivät uusille yhdistyksille yhdistystoimintaan
- Kyläsuunnitelmien ja kylien yhteisen suunnitelman työstäminen (olemassa olevien kyläsuunnitelmien päivittäminen ja kuntakohtaiset kyläsuunnitelmat)
- Kylien tiedottamisen kehittäminen (mm. kylien www-sivut, esitteet)
- Osallistuminen hankkeen kannalta oleellisiin kotimaan kokouksiin, seminaareihin ja tiedotustilaisuuksiin sekä sidosryhmätyöhön.
- Opintomatka ja tutustuminen hyviin käytäntöihin esim. Rieska Leader ry:n Nouseva Rannikkoseutu ry:n alueen kylissä
- Hanketoiminnan aktivointi ja kylähankkeiden käynnistäminen

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

c. aikataulu

Hankkeen toteutusaika 10.12.2009 – 31.10.2011 (31.12.2011)

d. resurssit

Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta:

- projektityöntekijä Nina Kurunlahti (os. Kuikka)

Rieska-Leader ry:n osalta:

- hankevetäjä Annika Möller

Keskipiste-Leader ry:n osalta:

- projektityöntekijä Mimmi Seppä

e. toteutuksen organisaatio

Hankkeen toteutuksesta ovat vastanneet Rieska-Leader ry:n, Nouseva Rannikkoseutu ry:n ja Keskipiste-Leader ry:n henkilöstö ja erikseen palkatut projektityöntekijät.

f. kustannukset ja rahoitus

Rieska-Leader ry:n, Keskipiste-Leader ry:n ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta yhteensä:

	Rieska	Keskipiste	Norsu	Yhteensä
Palkat ja palkkiot	36 706,80	35 847,28	37 256,89	109 810,97
Ostopalvelut	2 894,50	1 349,32	1 455,39	5 699,21
Matkakulut	4 270,88	4 572,22	4 801,49	13 644,59
Vuokrat	1 887,86	3 546	3 706,17	9 140,03
Muut kulut	946,85	2 915,31	1 881,73	5 743,89
Yhteensä	46 706,89 €	48 230,13	49 101,67	144 038,69

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hankkeen toteutuneet kustannukset ja rahoitus on Keskipiste-Leader ry:n osalta 48 230,13 euroa, Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta 49 101,67 euroa ja Rieska-Leader ry:n osalta 46 706,89 euroa. Hyväksytyt kustannukset olivat yhteensä 144 038,69 euroa.

g. raportointi ja seuranta (kokoukset, ohjausryhmätyöskentely)

Hankkeen palkatut työntekijät ovat tarpeen mukaan pitäneet yhteyttä ja keskustelleet hankkeen toteuttamisesta (puhelin- ja sähköpostikeskustelut). Hankkeen työntekijät ovat kokoontuneet kahdesti ns. voimaantumispäivän merkeissä (3.5.2010 Piippolassa ja 11.10.2010 Kokkolassa). Tapaamisten aikana on suunniteltu hankkeen toimintaa sekä vaihdettu kehittämisajatuksia ja ideoita. Kokkolan palaverin yhteydessä käytiin myös tutustumassa Ykspihlajan asukasyhdistyksen toimintaan ja hankkeisiin.

Ohjausryhmän kokouksia on pidetty kahdesti (9.6.2010 Nivalassa ja 23.9.2010 Ruukissa). Ohjausryhmän ovat muodostaneet toimintaryhmien toiminnanjohtajat ja hankevalmistelijat.

Lisäksi hankkeen edistymisestä on raportoitu Rieska-Leader ry:n, Nouseva Rannikkoseutu ry:n ja Keskipiste-Leader ry:n hallituksille kokousten yhteydessä.

h. toteutusoletukset ja riskit

Rieska-Leader ry:n osalta:

Hankesuunnitelmaan kirjatuista riskeistä on merkittävin ollut kuntien heikko sitoutuminen hankkeeseen. Myös kylillä ja yhdistyksissä on voinut havaita väsymystä kehittämistyöhön sekä aktiivisten toimijoiden puuttuminen tai ylikuormittuminen. Hankeaika (12 kk) on näyttäytynyt liian lyhyeksi toteutusajaksi, asiat etenevät yhdistystoiminnassa välillä hyvin hitaasti. Myös toimivien yhteistyökuvioiden rakentaminen on ollut haasteellista.

Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta:

Hankesuunnitelmaan kirjatuista riskeistä resurssien vähyys (hanketyöntekijän ajoittainen ylikuormittuminen) on ollut merkittävin. Myös ajoittaista väsymystä kehittämistyöhön on ollut havaittavissa kylien ja yhdistysten tasolla (toiminta on ollut muutamien aktiivien harteilla, eikä osallistujia ei ole riittänyt kaikkiin tilaisuuksiin). Kaikki kohdealueen kylät eivät myöskään lähteneet hankkeeseen täysillä mukaan ja esim. toimintasuunnitelmia ei voitu tehdä kaikille kylille. Kylätoimijoiden paikoin hidas "lämpiäminen" hankkeelle osoitti sen, että hankeaikana yksi vuosi on liian lyhyt aika passiivisempien toimijoiden aktivointiin. Hankeaika osoittautui liian lyhyeksi ajaksi myös uuden, vakiintuneen toimintamallin luomiselle kylien ja kuntaorganisaation väliselle yhteistyölle. Pääosa hankkeen ajasta on kulunut kylien oman toiminnan aktivointiin, joka on perusta myöhemmin tapahtuvalle verkostoitumiselle ja yhteistyömalleille.

Keskipiste-Leader ry:n osalta:

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hankesuunnitelmaan kirjatuista riskitekijöistä, yksi suurin haaste on ollut kylien sitoutuminen hankkeeseen. Hankkeen palveluita on tarjottu kaikille kylien yhdistyksille, mutta vain n. 6 yhdistyksistä on halunnut ottaa niitä vastaan. Siikalatvan ja Pyhännän alue on muutoinkin aika passiivista. Samat ihmiset toimivat monessa eri yhdistyksessä. Passiivisuus ilmenee myös järjestettäessä tilaisuuksia, joihin huonoimpina kertoina ei ole saapunut paikalle ketään. Tämä on aiheuttanut jonkinasteista hanketyöntekijän kyynistymistä. Toinen riskitekijä on ollut hanketyöntekijän kuormittuminen. Tähän riskitekijään voitaisiin jatkossa varautua, rajaamalla paremmin hanketyöntekijän toimenkuvaa.

Yhteistyökumppanit

Rieska-Leader ry on tehnyt yhteistyötä hankkeen toteuttamiseksi erityisesti seuraavien tahojen kanssa:

- Kokkolan, Kannuksen ja Kalajoen kuntien virkamiehet ja luottamushenkilöt
- Kälviän, Lohtajan, Himangan ja Kannuksen kylien eri yhdistyksien kanssa
- Keskipohjalaiset kylät ry
- HYMY-hanke (Pirityiset ry:n hallinnoima)
- MSL:n Uutispuuro-hanke

Nouseva Rannikkoseutu ry on tehnyt yhteistyötä hankkeen toteuttamiseksi erityisesti seuraavien tahojen kanssa:

- Limingan, Lumijoen, Siikajoen ja Pyhäjoen kunnat (virkamiehet ja luottamushenkilöt)
- Limingan, Lumijoen, Siikajoen ja Pyhäjoen kylät ja kylien eri yhdistykset
- PSK-aikuisopisto (Kipinää kylille – hanke)
- Maaseudun Sivistysliitto (Uutispuuro-hanke)
- Raahen Kylät ry
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Keskipiste-Leader ry on tehnyt yhteistyötä hankkeen toteuttamiseksi erityisesti seuraavien tahojen kanssa:

- Siikalatvan ja Pyhännän kunnat (virkamiehet ja luottamushenkilöt)
- Siikalatvan ja Pyhännän kylät ja kylien eri yhdistykset
- PSK- aikuisopisto (Kipinää kylille -hanke)
- Sikuri -hanke
- Masva -hanke
- Terve Siikalatva - hanke
- Työllisyystiimi

Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Rieska-Leader ry:n osalta:

Rieska-Leader ry toteutti Kylissä on voimaa! -hanketta Kokkolassa Kälviän ja Lohtajan alueilla, Kalajoella Himangan alueella sekä Kannuksessa. Hankkeessa oli työllistettynä yksi hanketyöntekijä. Hankkeessa oli mukana Rieska-Leaderin alueella 18 kylää.

Hankkeesta on tiedotettu osallistamalla hankealueen kylien kyläyhdistyksien kokouksiin, kyläilloissa ideointia kyläläisten kanssa sekä tiedottamista rahoitusmahdollisuuksista. Tiedotusta ajankohtaisista tapahtumista, hakuajoista ja muista kylien kehittämiseen liittyvistä asioista on tehty sähköpostitse ja kirjeitse.

Hankkeen aikana syntyi pari uutta tilaisuutta/tapahtumaa: Alaviirteen ja Väliviirteen kylien yhteisen kylätapahtuman (syyskuu 2010) yhteyteen hanke järjesti keskustelutilaisuuden jätevesi- ja kaavoitusasioista. Paikalla oli Kokkolan yleiskaava-arkkitehti sekä ELY-keskuksen ympäristöpuolen jätevesiasiantuntija.

Pahkala-Pernun kyläyhdistys järjesti koko Kalajoen kaupungin kylille yhteisen ulkoilmatapahtuman (syyskuu 2010), jossa hanke oli vahvasti mukana järjestelyissä ja toteutuksessa. Ulkoilmatapahtumaa suunnitellaan toteutettavan myös jatkossa, joten alueelle on toivottavasti syntynyt uusi vuosittainen tapahtuma.

Hankkeen kautta järjestettiin myös uudenlainen kylä-kunta yhteistyötilaisuus Kokkolassa (marraskuussa 2010), johon kutsuttiin kylien edustajia, kaupungin virkamiehiä ja luottamushenkilöitä. Kalajoella hanke esittäytyi maaseutupalveluiden järjestämässä kylien yhteisessä joulupuurotilaisuudessa.

Tammikuussa 2011 Rieska-Leader järjesti Voimistuvat kylät-kampanjan tilaisuuden Kalajoella, jossa myös Kylissä on voimaa! -hanke esittäytyi ja kertoi toiminnastaan. Tilaisuuden esitykset ja keskustelut synnyttivät kiinnostusta kehittää Kalajoen kylien yhteistyötä. Vireillä on kylien yhteinen yhdistys, jonka tarkoituksena on mm. toimia kylien yhteistyötahona kunnan kanssa. Hanke oli mukana tukemassa uutta yhteistyömuotoa ja kylien yhdistystä Kalajoella.

Helmikuussa 2011 järjestettiin tiedotustilaisuus maaseudun erityisympäristötuista yhdistyksille. Tilaisuudessa oli esittelijöinä ELY-keskuksen asiantuntijoita, esimerkki toteutetusta perinnemaisemahankkeesta sekä toimintaryhmän puheenvuoro. Tilaisuus toteutettiin yhteistyönä HYMY-hankkeen ja Pirityiset ry:n kanssa. Tilaisuus oli onnistunut ja paikalla oli noin 40 henkilöä. Erityisympäristötuet ovat herättäneet kylillä laajaa kiinnostusta kevään 2011 aikana.

Maalis-huhtikuussa Kylissä on voimaa! -hanke järjesti tiedotuskiertueen hankkeen alueella kymmenessä eri kylässä. Kyläkiertueen tilaisuuksissa kerrottiin ajankohtaisista hankkeista ja rahoitusmahdollisuuksista kylien kehittämisessä ja aktivoitiin kyläläisiä oman alueensa kehittämiseen.

Tilaisuudet eivät olleet suuria yleisömenestyksiä, mutta iltojen aikana saatiin aikaiseks keskusteluja alueen kehittämistarpeista ja -mahdollisuuksista. Erityisesti kiinnostusta

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Rieska-Leaderin Nuoriso-Leader -avustukset sekä erityisympäristötuet (luonnon ja maiseman monimuotoisuus sekä perinnebiotoopit). Hankevetäjä laati tilaisuuksista yhteenvedon joka tulee Rieska-Leaderin ja Rieska-Leader hankkeiden omaan käyttöön. Yhteenveto tulee toimimaan myös ohjenuorana ja ideasankona myös seuraavissa Rieska-Leaderin kylien kehittämishankkeissa.

Nouseva Rannikkoseutu ry:n osalta:

Nouseva Rannikkoseutu ry toteutti Kylissä on voimaa -hanketta ensisijassa Lumijoen, Pyhäjoen ja Siikajoen kunnissa. Aktivointi- ja kehittämistoimintaa jatkettiin myös Limingassa (kohteena kylä-kunta –yhteistyön kehittäminen –esiselvityshankkeessa). Hankkeessa oli työllistettynä yksi projektityöntekijä. Hankkeessa oli mukana Norsun alueelta yhteensä 26 kylää.

Keväällä 2010 toteutettiin Pyhäjoen ja Siikajoen sekä osalla Lumijoen kylistä kyläkyselyt asukkaiden kehittämistavoitteiden keräämiseksi. Kyselyihin tuli vastauksia reilu 150 kpl. Lumijoella kyselyä täydennettiin haastattelemalla ihmisiä kylätapahtumissa. Kyselyiden pohjalta käynnistettiin kyläillat, joissa jatkettiin kylien kehittämisen ideointia. Kyläiltoihin kutsuttiin kyläyhdistysten lisäksi kaikki kylissä aktiivisesti toimivat yhdistykset sekä kylissä asuvia valtuutettuja.

Kyläiltojen aikana on työstetty lähes jokaiselle Lumijoen, Pyhäjoen ja Siikajoen kylälle taulukkomuotoinen toimintasuunnitelma (yhteensä 14 kpl), johon on kirjattu kylien kehittämisen lähivuosien tavoitteet. Kyläkohtaiset toimintasuunnitelmat toimivat pohjana kuntakohtaisille kylien yhteisille suunnitelmille/yhteenvedoille (3 kpl), joiden työstämistä jatketaan vielä tulevana vuonna 2011 (jotta suunnitelmiin saadaan mukaan kaikkien kylien kehittämistarpeet). Limingan kylien kyläkohtaisia suunnitelmia ja yhteistä suunnitelmaa päivitettiin hankkeen aikana. Siikajoen kylien yhteinen suunnitelma on esitelty alustavasti kunnan johtajalle ja maaseutupäällikölle. Hankkeen etenemisestä on myös raportoitu kuntien yhteyshenkilöille.

Hanke on järjestänyt yhteensä 62 kylillä pidettyä erilaista aktivointi- ja kehittämisiltaa, joihin on osallistunut yhteensä 436 henkilöä. Hanke järjesti esim. jätevesiasioita käsitelleen illan Pyhäjoen Yppärissä 8.4.2010, kaksi Siikajoen Hietamaan vapaa-aika-alueen suunnittelukokousta (kokouksissa mukana kunta ja yhdistykset), ympäristönhoidon teemaillan Pyhäjoen yhdistyksille 12.10.2010 sekä kutsui koolle Lumijokipäivien suunnittelukokouksen toukokuussa 2010. Hanke oli myös mukana ideoimassa ja toteuttamassa monen toimijan (Siikajoen nuorisotoimi, 4H, Vastaanottokeskus, Kipinää kylille –hanke) yhteistyönä toteutettua kansainvälistä joulutapahtumaa Siikajoen Paavolan kylässä 18.12.2010.

Lisäksi hanke oli mukana useissa kuntien ja kylien omissa kokouksissa ja tapahtumissa (kuten Siikajoen Saarikosken kesäasukasillassa, Lumijoen Ahvenmarkkinoilla sekä Siikajoen Ruukin pitäjäpäivillä ja Kylät marssii –tapahtumassa). Hankkeen työntekijä osallistui myös maakunnan eri hankkeiden yhteisiin kokoontumisiin vaihtamaan kehittämisajatuksia.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kylien toiminta on vuoden mittaan aktivoitunut monin tavoin. Mm. Siikajoen Revonlahdella Kylä- ja Kotiseutuyhdistysten yhdistämistä on viety eteenpäin ja yhdistyminen tapahtunee vuoden 2011 puolelle. Muutamiiin yhdistyksiin on saatu hallituksiin/johtokuntiin uutta väkeä ja niiden toiminta on aktivoitunut huomattavasti. Esimerkiksi Lumijoen Ylipään sekä Pyhäjoen Yppäriin kyläyhdistyksien toiminta on nyt vireää ja uusia kylätapahtumia ja hankkeita ideoidaan ja toteutetaan aktiivisesti.

Kylien toimintasuunnitelmien pohjalta on käynnistetty kevään ja syksyn 2010 mittaan erilaisia kylähankkeita ja viritetty uutta kylätoimintaa, kuten yhteinen pyöräretki Pyhäjoen Parhalahdella ja Pyhäjoen kylien yhteinen romunkeräystempaus. Siikajoen Saarikosken kylällä kyläläiset aloittivat säännölliset kuukausittaiset kokoontumiset vanhalla kyläkoululla. Pyhäjoen Pirttikoskella puolestaan päätettiin elvyttää perinteiset siltatanssit lähivuosien aikana.

Nuorten hankkeita saatiin käynnistettyä kohdealueella kaikkiaan 12 kpl, joihin toimijat hakivat tukea toimintaryhmän KyläLeader-rahoituksesta. Osa hankkeista oli nuorten itsensä toteuttamia (kuten tutustumisreissun järjestäminen Ouluun tyttöjen taloon tai biljardipöydän hankkiminen kylätalolle nuorteniltoja varten). Osassa hankkeita nuorten tukena hankkeen toteutuksessa oli esim. kyläyhdistys. Hyvä esimerkki nuorten aktivoitumisesta on Pyhäjoen Parhalahi, jossa kylän nuoret kutsuttiin keväällä 2010 koolle Rukkikselle ideoimaan paikan kunnostamista nuorten tilaksi. Tilaisuudessa oli mukana myös kyläyhdistyksen väkeä sekä kunnan nuorisotoimi ja 4H. Ilan tuloksena Rukkis-nuorisotilaa on kunnostettu talkoilla useaan otteeseen ja suunnitelmia tulevaa toimintaa varten on paljon. Nuorten ideoita kyseltiin myös Lumijoen Varjakan nuorilta yhteistyössä kunnan nuorisotoimen kanssa pidetyssä nuorten illassa.

Lisäksi kylien yhdistykset ovat kunnostaneet/toteuttaneet uusia, yhteisiä kokoontumis- ja virkistyspaikkoja tai toteuttaneet uusia kylätapahtumia, joihin moneen on myös saatu KyläLeader-tukea. Esim. Limingan Kedonperälle ja Pyhäjoen Liminkakylälle rakennettiin kyläläisten yhteiset laavut, Siikajoen Revonlahdella toteutettiin monen toimijan yhteistyönä joulumyyjäiset ja Siikajoen Saarikoskelle tehtiin laituriviikot vuosittaisia onkikilpailuja varten.

Kyliin yhteisiä tapaamisia jatkettiin Limingassa ja Limingan kylät järjestivät toistamiseen syyskuussa Liminkalaiset Rantakylän virkistysalueella. Tapahtuma veti väkeä reilut 200. Limingan Kyläparlamentti jatkoi myös kyläfoorumien sarjaa järjestämällä 23.11.10 Tupoksen kylällä nuorten terveyteen ja liikkumiseen liittyvän keskusteluillan. Tilaisuudessa oli mukana asiantuntijana maajoukkuevalmentaja Reijo Jylhä sekä kunnan toimijoita. Seuraava kyläfoorumi järjestetään 2011 Ala-Temmeksen kylällä.

Lumijoella, Pyhäjoella ja Siikajoella kylien ja kunnan välinen yhteistyö on konkretisoitunut ensisijassa käytännön hankkeiden toteuttamisen kautta. Esim. Siikajoella kunta ja yhdistykset ovat suunnitelleet Hietamaan yleisen virkistysalueen kehittämistä ja Lumijoen Ylipään kylällä aloitettiin leikkikenttätöiminta (kylä kunnosti puitteet ja kunta antoi työn tekijän). Kylien kotisivuja on linkitetty kunnan sivuille ja Siikajoella tehtiin ensimmäinen versio kylien yhteisestä palveluesitteestä kunnan ja kylien yhteistyönä. Lumijoella, Pyhäjoella ja Siikajoella ei ole käynnistetty varsinaista kyläparlamenttitoimintaa, kuten Limingassa tehtiin 2009. Hankkeen toiminnan pääpainona oli näissä kunnissa kylien oman toiminnan aktivoimisessa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hankkeen aikana kylätoimijoita kannustettiin kehittämään oman kylänsä markkinointia ja kyläasioista tiedottamista. Kylien nettisivujen tekemiseen ja varsinkin päivittämiseen kannustettiin. Kylien kanssa ideoitiin myös yhteistä tiedotuslehteä, jossa kerrottaisiin kylien hankkeista, mutta lehden toteuttamiseen asti ei päästy. Markkinointiin ja www-sivujen tekemiseen liittyviä koulutuksia suunniteltiin yhteistyössä Kipinää kylille -hankkeen kanssa kaikkiin neljään kuntiin. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi jouduttiin kuitenkin perumaan Liminkaan, Lumijoelle ja Siikajoelle suunnitellut koulutukset. Pyhäjoella toteutui Tietotekniikan perusteet ja www-sivujen tekeminen –koulutus (osallistujia 6). Koulutusta voi pitää onnistuneena, koska se tavoitti 4 eri yhdistystä, ja koulutuksen tuloksena Pyhäjoen Yppärin kyläyhdistys avasi omat blogisivut.

Vuoden 2010 lopulla Kerimäkiseura otti yhteyttä hankkeeseen haluten tulla tutustumaan hankkeen ja lähialueen aktiivisiin kyliin. Vierailua valmisteltiin vuoden 2010 lopulle, mutta vierailu siirtyi maaliskuulle 2011. 36 Itä-Suomen kylä- ja hanketoimijaa kävi tutustumassa Siikajoen, Lumijoen ja Limingan sekä Vihannin kohteisiin esittäen pyynnön tulla pikaiselle vastavierailulle.

Keskipiste-Leader ry:n osalta:

Kylien ja kuntaorganisaation välinen yhteistyö

Hankkeen alkutaipaleella Siikalatvalla järjestettiin hankkeen toimesta 2 keskusteluforumia. Kesällä kyläpäivien aikaan Kylissä on voimaa-hanke teetti kylä/kuntakyselyitä. Siikalatvalla vastauksia tuli n. 90 kappaletta ja Pyhännällä n.30. Siikalatvalla kyselyssä vahvimmin esiinnousseista asioista hanke jätti Siikalatvan kunnalle kuntalaisaloite-ryppään. Kuntalaisaloitteessa esitetyt asiat menivät valtuustossa läpi, ja asioita viedään nyt lautakunnissa eteenpäin.

Kyläfoorumi/ kyläparlamentti toiminnan sovelluksena, Siikalatvalla ja Pyhännällä järjestettiin huhtikuulla kylien neuvottelupäivät. Kylien neuvottelupäivät on vapaamuotoinen keskustelutilaisuus, jossa käydään läpi keskeisiä kylien kehityshaasteita, mitä toiveita ja haaveita kylillä löytyy, ja miten niitä voitaisiin lähteä viemään eteenpäin. Samalla puidaan myös kunnan ja kylien yhteistyömahdollisuuksia. Kylien neuvottelupäiville kutsuttiin kylien sekä kuntien edustajat, lisäksi paikalle saapuivat edustajat kehittämiskeskukselta ja Leader toimintaryhmistä. Ensimmäisellä kylien neuvottelupäivillä esiteltiin kyläläisille myös kuntien kylä vastaavat, ja käytiin myös keskustelua heidän roolistaan. Siikalatvalla ja Pyhännällä kylien neuvottelupäivät koettiin kaikkien osapuolien osalta todella hyödyllisiksi ja hedelmällisiksi. Seuraavat neuvottelupäivät tullaan järjestämään syksyllä 2011.

Siikalatvalla kylien aktivoimiseksi hanke esitti elinvoimalautakunnalle Siikalatvan vuoden kylä palkitsemis- perinteen aloittamisesta. Kylissä on voimaa- hanke laati myös elinvoimalautakunnalle palkitsemiskriteeristön.

Jotta lasten ja nuorten äänet saataisiin myös kuuluville, haastoi Kylissä on voimaa- hanke päiväkodit ja koulut järjestämään lastenoikeuksien viikolla lasten kuulemistilaisuuden.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Nuorten äänien kuulemiseksi hanke on tehnyt yhteistyötä nuorisovaltuustojen kanssa. Nuorten äänien kuulemiseksi kouluille hankittiin palautelaatikat, joiden sisällön nuorisovaltuusto käsittelee kokouksissaan.

Kylien verkostoitumisen ja yhteistyön kehittämiseksi, Kylissä on voimaa- hanke pisti pystyyn yhdessä vapaa-aikatoimen, Kestilän Kisa-Veikkojen ja Hyvölänrannan nuorisoseuran kanssa, kylien väliset talviolympialaiset. Vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi tilaisuus jouduttiin perumaan.

Kylien asema ja tarve organisoitua kyläyhdistyksen muotoon

Hankkeen alkutaipaleella Kylissä on voimaa- hanke selvitti puhelinkeskustelujen perusteelta kylien tilanteet, mm. löytyykö kylältä kyläyhdistystä ja mitä toiminta pitää sisällään. Hanke on tehnyt yhteistyötä niiden kylien kanssa, jotka ovat halunneet ottaa apua vastaan. Eniten yhteistyötä on ollut Laakkolan, Leskelän, Piippolan, Tavastkengän ja Lamujoen kyläyhdistysten kanssa.

Tavastkengän ja Lamujoki-Ojalankylän kyläyhdistysten haasteena on ollut saada nuoret mukaan kylätoimintaan. Hanke perusti kylille omat nuorten ryhmät joiden kanssa on järjestetty kylän nuorille omat kokoontumistilat.

Hiljaisten kylien aktivoimiseksi ja kylätoiminnan tarpeen kartoittamiseksi on järjestetty kyläiltoja. Entisten kirkonkyläiden osalta Piippolassa ja Rantsilassa toimivat jo kyläyhdistykset. Pulkkilassa kylätoiminnan tarpeen kartoittamisiltaan saapui 3 henkilöä ja Kestilässä 0. Sivukyläiden osalta vastaavanlaisia iltoja on järjestetty Ahokylässä, Pihkalassa ja Vormassa. Ahokylässä kyläyhdistykseen ei löytynyt halukkaita, mutta jatkotoimenpiteinä järjestettiin lauluiltoja ja lentopallokerho.

Pihkalassa järjestetyn kyläillan saldona perustimme seuraavalla kokoontumiskerralla kyläyhdistyksen.

Vormassa järjestetyssä kyläillassa, sovimme säännöllisistä tapaamisista talosta taloon.

Yhdistysten tiedon lisäämiseksi, kylille jaettiin hankkeen toimesta kylätoiminta-opas kansioita, joihin oli monistettuna ohjeita yhdistyksen toimintaan liittyen, kuten ohjeita siitä miten yhdistykset toimii, valmiita asiakirjamalleja sekä netistä löytyneitä valmiita oppaita tilaisuuksien järjestämiseen, tiedottamiseen sekä tietoa eri rahoituslähteistä. Opaskansiot koettiin tarpeellisiksi ja hyödyllisiksi.

Kolmannen sektorin mahdollisuudet osallistua palveluntuotannon järjestämiseen

Kuntalaisten palveluntarvetta on kartoitettu hankkeen aikana haastattelemalla suullisesti sekä kyselyiden avulla. Hankkeen alussa eläkeläisten palveluntarvetta kartoitettiin haastattelemalla heitä eläkeläiskerhojen yhteydessä. Palveluntarvetta kartoitettiin myös kyselyllä joka toteutettiin yhteistyössä Masva -hankkeen kanssa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kyselyssä kartoitettiin palveluntarpeen lisäksi myös halukkuutta tuottaa palveluita. Kysely toteutettiin kuntatiedotteen matkassa ja palautus tapahtui postin kautta. Jatkoajasta huolimatta kyselyyn saatiin vain 43 kappaletta.

Hankkeen aikana järjestettiin 2 infotilaisuutta yhdistyksille palkkatuella työllistämisestä, yhteistyössä työllisyys tiimin kanssa.

Kylissä on voimaa- hanke on ollut aktiivisesti mukana sopimuksellisuus-mallin edistämisestä Siikalatvalla kulttuuripalveluiden tuottamisesta.

Kansalaislähtöisten palveluiden edistämiseksi järjestettiin info-ilta aikapankki-toiminnasta.

Vuorovaikutus ja verkostoituminen

Vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen tukemista on hanke pyrkinyt edistämään erilaisten kerhotoimintojen avulla. Kerhotoimintaa on käynnistetty hankkeen aikana tarpeiden mukaan. Kylissä on voimaa- hanke on järjestänyt neulekahvila-, perhekerho-, elokuvakerho-, ja keskustelukerhoja.

Siikalatvan ja Pyhännän eläkeläisten verkostoitumisen edistämiseksi hanke järjesti yhteistoimintapalavereja alueiden eläkeläisyhdistyksien edustajille.

Kylien verkostoitumista keskenään hanke on tukenut osallistumalla mukaan Siikalatva rajalta-rajalle tilaisuuden järjestämiseen.

Yhdistyksien verkostoitumista ja yhteen hiileen puhaltamista hanke on myös edistänyt järjestämällä yhteistyössä Siikalatvan kulttuuri ry:n Sikurin kanssa kulttuurivoimaryhmiä jonka tavoitteena on edistää yhdistyksien yhteistyötä tapahtumien suunnittelussa ja järjestämisessä.

Helmikuulla 2011 hanke järjesti Siikalatvan ja Pyhännän kyläyhdistyksien edustajille opintomatkan lähellä Kärsämäen kunnassa sijaitsevalle aktiiviselle Sydänmaan kylälle.

Kylien tiedottamisen parantaminen

Kylissä on voimaa- hanke kokosi yhteistyössä Sikuri ry:n kanssa Siikalatvan kylät sivuston joka löytyy osoitteesta www.siikalatvankylat.net. Kylätiedot sivuille kerättiin yhdistyksille lähetettyjen lomakkeiden avulla. Sivuilta löytyy kylien esittelyn lisäksi hyödyllistä tietoa kylien kehittäjille netti linkkien avulla.

Siikalatvan kylät sivuston kuvista suurin osa on Siikalatvan valokuvauskilpailun satoa, joka järjestettiin Kylissä on voimaa- hankkeen toimesta. Valokuvia kilpailuun tuli 37 kappaletta. Yhdistysten järjestämien harrastepalveluiden tiedottamisen edistämiseksi, kerättiin hankkeen toimesta kokoon harrastelukkari joka löytyy Siikalatvan kulttuuri ry:n nettisivuilta Sikuri.blogspot.com

Kylissä on voimaa- hanke järjesti yhteistyössä Kipinää kylille hankkeen- kanssa www-sivu teemapäivän yhdistyksille, johon ilmoitautui 7 yhdistystä ja paikalle saapui 5.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hanketoiminnan aktivointi ja kylähankkeiden käynnistäminen

Siikalatvalta ja Pyhännältä löytyy vain muutamia aktiivisia kyliä. Hanke asiat eivät ole olleet Kylissä on voimaa- hanke alueella vielä kovin ajankohtaisia. Hanke asioita on ainoastaan edistetty nuorisohankkeiden osalta Tavastkengällä ja Lamujoella sekä Ahokylällä aloitettiin hankkeen aikana kylä-sauna hanke.

Helmikuulla 2011 hanke järjesti Siikalatvan ja Pyhännän kyläyhdistyksien edustajille opintomatkan lähellä Kärämäen kunnassa sijaitsevalle aktiiviselle Sydänmaan kylälle Osallistujia opintomatkalle oli 12 ja reissu koettiin hedelmälliseksi.

Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen tulosten ja kentältä saadun palautteen pohjalta on käynnistetty Yhteisöhautomo-hanke 2011. Hanketta toteutetaan viiden toimintaryhmän (JoMMA ry, Keskipiste-Leader ry, Myötäle ry, Nouseva Rannikkoseutu ry ja Rieska-Leader ry) kesken, joten Kylissä on voimaa! –hankkeessa saatuja hyviä käytäntöjä voidaan näin kehittää ja laajentaa kaikkien viiden ryhmän alueelle.

Allekirjoitus ja päiväys

Ylivieska 24.11.2011

Kirsti Oulasmaa
toiminnanjohtaja
Rieska-Leader ry

